[2024] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 454: 2024 INਐਸ.ਸੀ 33

ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ

ਬਨਾਮ

ਹੈਲੇ ਹੋਮ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸੋਸਾਇਟੀ

(2023 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 3659-3660) 11 ਜਨਵਰੀ 2024

[ਵਿਕਰਮ ਨਾਥ ਅਤੇ ਰਾਜੇਸ਼ ਬਿੰਦਲ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਸਿਰਫ਼ ਨੋਟਿੰਗ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀਆਂ, ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ 1981 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨਿਲਾਮੀ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਅਜੇ ਹੋਣੀ ਬਾਕੀ ਸੀ, ਜੇਕਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ; ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾਕਾਰ ਜੋ ਮਿਹਨਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਸਾਧਾਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ 226.

ਹੈੱਡਨੋਟਸ

ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਾਨੂੰਨ - ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲਾ - ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ - ਸਿਰਫ਼ ਨੋਟਿੰਗਾਂ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀਆਂ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ - ਜਸੋਲਾ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਵਿਦਿਅਕ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੇ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਖੇਤਰ ਲਈ ਸਪਾਂਸਰਸ਼ਿਪ ਪੱਤਰ - ਵਸੰਤ ਕੁੰਜ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਸੰਤ ਕੁੰਜ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ - ਵਸੰਤ ਕੁੰਜ ਲਈ ਉਪ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ - ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੰਸਥਾਗਤ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ। ਵਸੰਤ ਕੁੰਜ ਵਿੱਚ ਸੋਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਲਈ, ਪਰ ਕੋਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ - ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਕਿ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨਿਲਾਮੀ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੋਈ ਵੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ - ਰਿੱਟ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਵਸੰਤ ਕੁੰਜ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਪਲਾਟ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨ - ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ - ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ - ਸ਼ੁੱਧਤਾ:

[2024] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਹੈਲੋ ਹੋਮ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸੁਸਾਇਟੀ

ਹੋਲਡ: 2003 ਵਿੱਚ ਵਸੰਤ ਕੁੰਜ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਸੋਸਾਇਟੀ ਲਈ ਸਾਲ 2014 ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਤੇ ਸਪਾਂਸਰਸ਼ਿਪ ਪੱਤਰ ਨਾਲ ਸਨ। ਜਸੋਲਾ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਤੇ ਲੋੜਾਂ ਖੇਤਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਨ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। - 2003 ਦੇ ਨੀਤੀ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ 2006 ਵਿੱਚ ਸੋਧੇ ਗਏ 1981 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨਿਲਾਮੀ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਅਜੇ ਹੋਣੀ ਬਾਕੀ ਸੀ, ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ 1981 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਸਿਰਫ ਉਪ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਬਲ 'ਤੇ ਰਿੱਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਸਿਰਫ਼ ਨੋਟਿੰਗਾਂ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀਆਂ ਕਿਸੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ-ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੌਜੂਦਾ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲਾਭ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣੇਗੀ। ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਅਤੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸੋਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ (ਵਿਕਸਿਤ ਨਜ਼ੁਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ) ਨਿਯਮ, 1981 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। [ਪੈਰਾ 18.1- 18.4 , 18.7, 18.9, 18.10, 19]

ਦੇਰੀ/ਲੈਚਸ - ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ - ਪ੍ਰਭਾਵ:

ਆਯੋਜਤ: ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜੋ ਮਿਹਨਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਸਾਧਾਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ/ਸਕਦੀ ਹੈ। 226 ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, 24.03.2003 ਨੂੰ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਦੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਾਲ 2014 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੋਸਾਇਟੀ ਲਈ 11 ਸਾਲ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਗਵਰਨਰ ਸੋਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਤਨਦੇਹੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜੇਕਰ ਇਹ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਲਈ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਜਾਂ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। 11 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ ਦੀ ਉਕਤ ਮਿਆਦ - ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ -ਆਰਟੀਕਲ. 226. (ਪਰਾ 18.1)

ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਾਨੂੰਨ - ਨੀਤੀ ਫੈਸਲੇ - ਅੰਦਰੂਨੀ ਨੋਟਿੰਗ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ:

ਆਯੋਜਤ: ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਉਕਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਸਿਰਫ਼ ਨੋਟਿੰਗ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀਆਂ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ। [ਪਰਾ 18.7]

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ

ਬਚਿੱਤਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ [1962] ਸਪਲੀ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 713: ਏ.ਆਈ.ਆਰ 1963 ਐਸ.ਸੀ 395; ਸੇਠੀ ਆਟੋ ਸਰਵਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਡੀਡੀਏ [2008] 14 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 598: (2009) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 180; ਮਹਾਦੇਓ ਬਨਾਮ ਸੋਵਨ ਦੇਵੀ 2022 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5876 (30.08.2022 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ); ਹਾਵੜਾ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. ਬਨਾਮ. ਗੰਗਾ ਰੋਪ ਕੰ. ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. [2003] 6 ਸਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1212: (2004) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 663; ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. ਬਨਾਮ ਲਕਸ਼ਮੀ ਨਰਾਇਣ ਦਾਸ (ਮ੍ਰਿਤਕ). ਐਲ.ਆਰs ਅਤੇ ਹੋਰ 2023 INSC 619 ਪੈਰਾ 23-34; ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ, ਬਰਵਾਲਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹਿਸਾਰ, ਹਰਿਆਣਾ ਆਪਣੇ ਸਕੱਤਰ/ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਨਾਮ ਜੈ ਨਰਾਇਣ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ (2022) ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 376- ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ (ਵਿਕਸਿਤ ਨਜ਼ੂਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ) ਨਿਯਮ, 1981; ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ (ਵਿਕਸਤ ਨਜ਼ੂਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ) ਸੋਧ ਨਿਯਮ, 2006।

ਕੀਵਰਡਸ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ; ਸਪਾਂਸਰਸ਼ਿਪ ਪੱਤਰ; ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕਮੇਟੀ; ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ; ਸਿਧਾਂਤਕ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ; ਜਨਤਕ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ; ਵਿਦਿਅਕ ਸਾਈਟਾਂ; ਟੈਂਡਰ; ਜਨਤਕ ਨਿਲਾਮੀ; ਮੈਂਡਾਮਸ ਦੀ ਲਿਖਤ; ਨਿਆਂ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਿਧਾਂਤ; ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ; ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ; ਪਿਛਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ; ਨਿਯਤ ਅਧਿਕਾਰ; ਅੰਦਰੂਨੀ ਨੋਟਿੰਗ; ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ; ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲਾ; ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਸਮਾਨਤਾ; ਲੋਕ ਹਿੱਤ; ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ; ਬੇਮਿਸਾਲ ਦੇਰੀ; ਮੰਤਰੀ ਕਾਰਜ: ਅਸਧਾਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ; ਧਾਰਾ 226; ਦੁਏ ਦਿਲਿਗੇਨ ਸੀ ਏ.

ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਕੇਸ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2023 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 3659-3660।

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 2022 ਦੇ ਆਰਪੀ ਨੰਬਰ 15 ਵਿੱਚ 2019 ਦੇ ਐਲਪੀਏ ਨੰਬਰ 224 ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 12.11.2021 ਅਤੇ ਮਿਤੀ 22.02.2022 ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰੀ

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਾਧਵੀ ਦੀਵਾਨ, ਏ.ਐੱਸ.ਜੀ., ਨਿਤਿਨ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਸ਼੍ਰੇਯਸ਼ ਯੂ ਲਲਿਤ, ਮਿਸ. ਮਿਤਾਲੀ ਗੁਪਤਾ, ਸ. ਆਨੰਦਰਿਤਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ. ਅਕਸ਼ਿਤਾ ਗੋਇਲ, ਆਦਿਤਿਆ ਗੋਇਲ, ਕੁ. ਅਪੂਰਵਾ ਗੌੜ, ਸ਼ੁਭਮ ਸਹਿਗਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਮਨੂ ਸਿੰਘਵੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਡਾ. ਵਿਨੋਦ ਕੁਮਾਰ ਤਿਵਾੜੀ, ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਾਜ ਲਕਸ਼ਮੀਵਰਮਾ, ਪ੍ਰਮੋਦ ਤਿਵਾੜੀ, ਵਿਵੇਕ ਤਿਵਾੜੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਦੂਬੇ, ਐਡਵ. ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ.

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ/ ਹੁਕਮ

ਨਿਰਣਾ

ਵਿਕਰਮ ਨਾਥ, ਜੇ.

1. ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ 12.11.2021 ਦੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਐਲ.ਪੀ.ਏ. 2019 ਦਾ ਨੰ.224, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 2014 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰ.4459 ਵਿੱਚ 15.11.2018 ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹੋਰ ਚੁਣੌਤੀ 22.02.2022 ਨੂੰ 2022 ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 15 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਿਵਾਏ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਕਿ ਮੁੱਖ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, 'ਜਸੋਲਾ' ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਸੰਸਥਾਗਤ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ 'ਤੇ 'ਵਸੰਤ ਕੁੰਜ' ਸ਼ਬਦ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸੰਖੇਪ ਤੱਥ:

2. ਹੈਲੋ ਹੋਮ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਸੋਸਾਇਟੀ ਜਸੋਲਾ ਖੇਤਰ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਜੂਨੀਅਰ ਹਾਈ ਸਕੂਲ (ਕਲਾਸ I ਤੋਂ 8ਵੀਂ ਜਮਾਤ) ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਕਤ ਮੰਤਵ ਲਈ, ਸੋਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ, ਸਪਾਂਸਰਸ਼ਿਪ ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। 27.12.2000 ਨੂੰ, ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 08.01.2002 ਨੂੰ ਅਸਟੇਟ ਸ਼ਾਖਾ, ਲਖਨਊ ਰੋਡ, ਦਿੱਲੀ ਵੱਲੋਂ ਜਸੋਲਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਦੱਖਣੀ ਜ਼ੋਨ ਵਿੱਚ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਪਾਂਸਰਸ਼ਿਪ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕਮੇਟੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਆਈ.ਏ.ਸੀ
ਸੋਸਾਇਟੀ 2

3. ਸਪਾਂਸਰਸ਼ਿਪ ਪੱਤਰ ਦੇ ਪੈਰਾ 4 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਵੈਧ ਸੀ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪ੍ਰਮਾਣ-ਪੱਤਰ ਦੇ ਵੈਧ ਹੋਣ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕੀਤੇ ਖੇਤਰ ਲਈ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੁਸਾਇਟੀ ਉਹਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਨਵੀਂ ਸਪਾਂਸਰਸ਼ਿਪ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਮੀਨ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।

4. ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਇਜਾਜ਼ਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੇ 09.09.2002 ਨੂੰ ਫਾਰਮ ਨੰ. 3124 ਰਾਹੀਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਤਿੰਨ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ: ਜਸੋਲਾ, ਸਰਿਤਾ ਵਿਹਾਰ ਅਤੇ ਵਸੰਤ ਕੁੰਜ।

5. ਆਈਏਏਸੀ ਨੇ 23.01.2004 ਦੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਵਸੰਤ ਕੁੰਜ ਵਿੱਚ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਸੰਤ ਕੁੰਜ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਵਾਲਾ ਇਹ ਪੱਤਰ ਕਿਸੇ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਪਾਂਸਰਸ਼ਿਪ ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਸਿਰਫ ਜਸੋਲਾ ਖੇਤਰ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵਸੰਤ ਕੁੰਜ ਖੇਤਰ ਲਈ ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਂ ਸਪਾਂਸਰਸ਼ਿਪ ਪੱਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵਸੰਤ ਕੁੰਜ ਖੇਤਰ ਜ਼ੋਨ 20 ਵਿੱਚ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਜਸੋਲਾ ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ ਜ਼ੋਨ 25 ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਇਹ ਜ਼ੋਨ 29 ਵਿੱਚ ਹੈ।

6. 21.02.2003 ਨੂੰ ਵਸੰਤ ਕੁੰਜ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੁਸਾਇਟੀ ਇੱਕ ਸਕੂਲ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਸੰਤ ਕੁੰਜ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਪਾਂਸਰਸ਼ਿਪ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਸੋਲਾ ਖੇਤਰ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਦੁਆਰਾ। ਉਕਤ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਇਹ ਤੱਥ ਵੀ ਕਿ ਸੋਸਾਇਟੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਤੇ ਸਪਾਂਸਰਸ਼ਿਪ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੇਬ 6 ਵਿਚ 0.54 ਹੈਕਟੇਅਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਫਾਈਲ। ਅਤੇ 7, ਸੈਕਟਰ-ਬੀ, ਵਸੰਤ ਕੁੰਜ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਫਾਈਲ ਨੂੰ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ ਅੱਗੇ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 24.03.2003 ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

7. ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ ਦੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅੱਗੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਉਸੇ ਦਿਨ ਇੱਕ ਨੋਟ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਆ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣਾ ਪਿਆ ਕਿ ਜਸੋਲਾ ਦੀ ਥਾਂ ਵਸੰਤ ਕੁੰਜ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਸੰਚਾਰ ਮਿਤੀ 31.03.2003 ਅਤੇ 03.04.2003 ਹਨ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਬਾਰੇ ਨੋਟ ਉਸੇ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਪ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਤਸਦੀਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾਣਾ ਸੀ।

8. ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਮਰੱਥ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ 15.12.2003 ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਪਾਰਕ ਲੀਹਾਂ 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨਿਲਾਮੀ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਕੇਸ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਅਜੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਹੋਣੀ ਬਾਕੀ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਮਿਤੀ 15.12.2003 ਦੇ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮਿਤੀ 19.01.2004 ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਿਸਟਰ ਏ.ਬੀ. 21.02.2003 ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਾਂਗ ਹੀ ਗੋਰ. ਵਪਾਰਕ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਵਿਦਿਅਕ ਸਥਾਨਾਂ ਲਈ ਜਨਤਕ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਈ ਹੋਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਸੀਬੀਆਈ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

9. ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੇ ਵਸੰਤ ਕੁੰਜ ਖੇਤਰ ਲਈ ਜੂਨੀਅਰ ਹਾਈ ਸਕੂਲ (ਕਲਾਸ 1 ਤੋਂ 8ਵੀਂ ਜਮਾਤ) ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ, ਅਰਥਾਤ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ, ਮਿਤੀ 29.01.2004 ਦੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ, ਵਸੰਤ ਕੁੰਜ ਖੇਤਰ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਇਹ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸੀਮਿਤ ਸੀ, ਬਾਕੀ ਸਾਰੀਆਂ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਇਜਾਜ਼ਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ (ਵਿਕਸਿਤ ਨਜ਼ੂਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ) ਰੂਲਜ਼, 19813, ਮਿਤੀ 19.04.2006 ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ (ਵਿਕਸਿਤ ਨਜ਼ੂਲ ਭੂਮੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ) ਸੋਧ ਨਿਯਮ, 2006 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ। ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਤਾਂ ਨਿਲਾਮੀ ਜਾਂ ਟੈਂਡਰ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

10. ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਮਿਤੀ 19.06.2008 ਨੂੰ ਸੰਚਾਰ ਦੁਆਰਾ, ਬਦਲੀ ਗਈ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸੋਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਸਾਈਟਾਂ ਦੀ ਜਨਤਕ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਇੰਨੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦੁਬਾਰਾ, ਮਿਤੀ 30.01.2011 ਦੇ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਬੇਨਤੀ ਪੱਤਰ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 18.05.2012 ਦੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ, ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਪੱਤਰ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

11. ਸੋਸਾਇਟੀ ਨੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ, 19.07.2014 ਨੂੰ ਡਬਲਯੂ.ਪੀ.(ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 4459 ਦੇ 2014 ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੈਂਡਮਸ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਸੰਸਥਾਗਤ ਪਲਾਟ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਵਸੰਤ ਕੁੰਜ ਖੇਤਰ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਵਸੰਤ ਕੁੰਜ ਖੇਤਰ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ। ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਜੋਤਿਕਾ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 2006 ਦਾ ਨੰਬਰ 1670-71। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਇੱਥੇ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ:

i) ਵਸੰਤ ਕੁੰਜ ਜੇਬ 6 ਅਤੇ 7 ਸੈਕਟਰ ਬੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੰਸਥਾਗਤ ਪਲਾਟ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਮੰਦਾਮਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਜੋਤਿਕਾ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਐਲਪੀਏ ਨੰਬਰ 1670-71/2006 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਰ ਮਾਮਲਾ।

ii) ਮਿਤੀ 19/06/2003 ਅਤੇ 18/05/2012 ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰੋ ਕਿਉਂਕਿ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ 24/03/2003 ਨੂੰ ਮਾਨਯੋਗ ਦੁਆਰਾ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਭਾਵ 19 /04/2006 ਇਸਲਈ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਵੇਂ ਦੋਸ਼ ਪੱਤਰ।

iii) 2003 ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਸਪਾਂਸਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨਾ।

iv) ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਾਹਤ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਮਾਨਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੀਂ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ, ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

12. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣਾ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਅਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ, ਮਿਤੀ 15.11.2018 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ, ਮਿਤੀ 19.06.2008 ਅਤੇ 18.05.2012 ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ:

1) ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਸੋਲਾ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਵਸੰਤ ਕੁੰਜ;

ii) ਵਸੰਤ ਕੁੰਜ ਅਤੇ ਜਸੋਲਾ ਇੱਕੋ ਜ਼ੋਨ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ;

iii) ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਰਤਨ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ;

iv) ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ;

v) ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮਾਰਚ, 2003 ਵਿੱਚ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

13. ਸਿੱਖਿਅਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਖੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਫੈਸਲਾ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਥਾਈ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਇੰਟਰਾ-ਕੋਰਟ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜੋ ਕਿ ਐਲ.ਪੀ.ਏ. 2019 ਦੀ ਸੰਖਿਆ 224। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ 12.11.2021 ਦੇ ਅਣਪਛਾਤੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਇਸ ਤਰਕ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਤੋਂ ਨਿਲਾਮੀ ਤੱਕ ਬਦਲਣ ਦਾ ਕੋਈ ਪਿਛਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਰ.ਪੀ. ਨੰ. 2022 ਦਾ 15, ਜਿਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਮੁੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਮਿਤੀ 22.02.2022 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

14. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 13.07.2022 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਤੱਕ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

15. ਅਸੀਂ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਾਧਵੀ ਦੀਵਾਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਡਾ. ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਮਨੂ ਸਿੰਘਵੀ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

<u>ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲਾਂ</u>

16. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੀਵਾਨ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

i) ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਹ ਮਹਿਜ਼ ਦਫ਼ਤਰ ਦੀ ਫਾਈਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨੋਟਿੰਗ ਸੀ ਅਤੇ ਉਪ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਰਾਈਡਰ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ 21.02.2003 ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਣੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੋਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਵਿਧੀਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੋ ਵਾਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ; ਪਹਿਲਾਂ, 19.06.2008 ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 18.05.2012 ਨੂੰ।

ii) ਅੰਦਰੂਨੀ ਨੋਟਿੰਗ ਫੈਸਲੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਲਾਟੀ ਨੂੰ ਵਿਧੀਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੀ। ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ:

ਏ. ਬਚਿੱਤਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ

ਬੀ. ਸੇਠੀ ਆਟੋ ਸਰਵਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਡੀ.ਡੀ.ਏ

ਸੀ. ਮਹਾਦੇਉ ਬਨਾਮ ਸੋਵਨ ਦੇਵੀ।

iii) ਇੱਕ ਵਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲਾ, ਜਿੱਥੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ 'ਜਨਤਕ ਨਿਲਾਮੀ' ਜਾਂ 'ਟੈਂਡਰ' ਨਾਲ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲਾ ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤਬਦੀਲੀ ਲੰਬਿਤ ਕੇਸਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ, ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਪਾਲਿਸੀ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਉਲਟ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੋਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਵਿਵਸਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸਾਈਟਾਂ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੀ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਗੇਤਰ ਲਈ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨਿਰਣੇ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

ਏ. ਹਾਵੜਾ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ. ਗੰਗਾ ਰੋਪ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ [7]

iv) ਖਾਸ ਜ਼ੋਨਾਂ ਲਈ ਜਿੱਥੇ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਜਾਂ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ, ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਸਪਾਂਸਰਸ਼ਿਪ ਪੱਤਰ ਰੱਖਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਸੁਸਾਇਟੀ ਕੋਲ ਜਸੋਲਾ ਖੇਤਰ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਤੇ ਸਪਾਂਸਰਸ਼ਿਪ ਪੱਤਰ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸਨੇ ਬਸੰਤ ਕੁੰਜ ਖੇਤਰ ਲਈ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਤੱਕ ਇਸ ਕੋਲ ਵਸੰਤ ਕੁੰਜ ਖੇਤਰ ਲਈ ਕੋਈ ਸਪਾਂਸਰਸ਼ਿਪ ਪੱਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸਾਈਟ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਵਸੰਤ ਕੁੰਜ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਲਈ ਵੀ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ।

v) ਸੋਸਾਇਟੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਿ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਵਿਕਰਮ ਸ਼ਿਲਾ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸੋਸਾਇਟੀ, ਹਾਈ ਬਰੋ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸੋਸਾਇਟੀ ਅਤੇ ਮੈਸਰਜ਼ ਜੋਤਿਕਾ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਵੈਲਫੇਅਰ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਦੋ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਮਦਦਗਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਕੋਲ ਉਹਨਾਂ ਖਾਸ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਤੇ ਸਪਾਂਸਰਸ਼ਿਪ ਪੱਤਰ ਸਨ ਜਿੱਥੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦੂਸਰਾ, ਜੇਕਰ ਇਹਨਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਦਿਅਕ ਸਾਈਟਾਂ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਸਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

4 ਏਆਈਆਰ 1963 ਐਸਸੀ 395
5 (2009) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ180
6 2022 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5876 (30.08.2022 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ)
7 (2004) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ663

vi) ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ ਦੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਇੱਕ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲਾ ਵੱਡੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸੌਦੇ ਵਿੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ, ਇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਨਿਲਾਮੀ ਜਾਂ ਟੈਂਡਰ, ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਅਪਲਾਈ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

vii) ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਮਾਰਚ, 2003 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਨੀਤੀ 15.12.2003 ਨੂੰ ਬਦਲ ਗਈ ਸੀ, 1981 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਪ੍ਰੈਲ 2006 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਅਸਵੀਕਾਰ 2008 ਅਤੇ 2012 ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸੋਸਾਇਟੀ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਜੁਲਾਈ 2014 ਵਿੱਚ ਹੀ ਅਸਵੀਕਾਰਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਜਾਂ 1981 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵੱਲੋਂ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ ਹੋਈ। ਅੱਜ 20 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵਾਸਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

viii) ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ਪੂਰਨ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲਾਂ

17. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਡਾ. ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਮਨੂ ਸਿੰਘਵੀ, ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੋਸ਼ਪੂਰਨ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕੀਤਾ:

i) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਬਦਲਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਦਲੀਲਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ii) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੀ ਜਾਂਚ ਸੰਬੰਧੀ ਤੱਥ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਉਠਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਵਸੰਤ ਕੁੰਜ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਤੱਥ ਵੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਸੰਤ ਕੁੰਜ ਅਤੇ ਜਸੋਲਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜ਼ੋਨਾਂ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਦਾ ਤੱਥ ਵੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਉਠਿਆ ਹੈ।

iii) ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ ਸਰਵਉੱਚ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਅਤੇ 24.03.2003 ਨੂੰ ਵਸੰਤ ਕੁੰਜ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਵੀ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਮੰਤਰੀ ਕਾਰਜ ਸੀ। ਉਕਤ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੱਤਰ ਜਿਸ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਸੰਤ ਕੁੰਜ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬੇਤੁਕੀ ਬੇਨਤੀਆਂ ਉਠਾਈਆਂ।

iv) ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਨੂੰ ਪਿਛਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿਧਾਂਤਕ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ 24.03.2003 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਦਸੰਬਰ, 2003 ਵਿੱਚ ਆਈ ਸੀ। 1981 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਪ੍ਰੈਲ 2006 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੋਸਾਇਟੀ ਇੱਥੇ ਮੌਜੂਦ ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਦੋਂ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ ਦੁਆਰਾ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

v) ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਅਤੇ 1981 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਜਨਤਕ ਨਿਲਾਮੀ ਜਾਂ ਟੈਂਡਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਬਿਨਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

18. ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਐਡਵਾਂਸਡ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਸਾਡਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

18.1 ਪਹਿਲਾਂ ਆਖਰੀ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਤੱਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾਕਾਰ ਜੋ ਮਿਹਨਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਸਾਧਾਰਣ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਸਿਧਾਂਤਕ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ 24.03.2003 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ ਦੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਾਲ 2014 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੋਸਾਇਟੀ ਨੂੰ 11 ਸਾਲ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸੁਸਾਇਟੀ

ਸੋਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜੇਕਰ ਇਹ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। 11 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ ਦੀ ਉਕਤ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਜਾਂ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਲਕਸ਼ਮੀ ਨਰਾਇਣ ਦਾਸ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਐਲਆਰਜ਼ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ 8 ਪੈਰੇ 25, 30, 32, 33 ਅਤੇ 34 ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

"25. ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕੌਂਸਲ ਬਨਾਮ ਪਾਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2007) 9 ਐਸਸੀਸੀ 278 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ 17 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਬੰਧਤ ਕਾਰਕਾਂ ਵਜੋਂ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਲਾਚਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਅਖਤਿਆਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ।

XXX XXX

30. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੀਨੀਅਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਮੈਨੇਜਰ, ਲਾਈਫ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ, ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਲਾਲ ਮੀਨਾ, (2019) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ479, ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਲਾਚਾਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ:- "36. ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਇਕੱਠੇ ਚੁੱਪ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼ੀਲ ਕੁਮਾਰ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ, (2011) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ197 ਵਿੱਚ ਫਾਲਤੂ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰਫੋਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਰਾਹਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਦੁਰਘਟਨਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।" 31.

---

8 2023 INSC 619 ਪੈਰਾ 23-34

ਭਾਰਤ ਕੋਕਿੰਗ ਕੋਲ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਆਮ ਕਿਸ਼ੋਰ ਸਿੰਘ (2020) 3 ਐਸਸੀਸੀ 411 ਵਿੱਚ, ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਲਾਚਾਂ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, 2010 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 8072 ਪੰਨਾ 27, 51 ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਸੇਵਾ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਜਨਮ ਮਿਤੀ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨਾ।

XXX XXX

32. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਐੱਨ. ਮੁਰੂਗੇਸਨ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ, (2022) 2 ਐਸਸੀਸੀ 25 ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਕੁੱਟਮਾਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ. ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਜਾਂ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਖੜਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਰਕ ਰੱਖੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾ, ਦੇਰੀ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਅਤੇ ਦੂਸਰਾ, ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਹੋਏ ਵਿਕਾਸ। ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੈਰੇ 20 ਤੋਂ 22 ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ: “20. ਦੇਰੀ, ਲਾਚਾਂ ਅਤੇ ਗ੍ਰਹਿਣਤਾ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿਧਾਂਤ ਕਈ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਓਵਰਲੈਪਿੰਗ ਅਤੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵੱਖਰੇ ਅੱਖਰ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਤੱਤ ਹਨ. ਕੋਈ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਰੀ ਉਹ ਜੀਨਸ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਲੇਚ ਅਤੇ ਗ੍ਰਹਿਣ ਸਪੀਸੀਜ਼ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਲਾਚਾਂ ਨੂੰ ਨਾਮ ਗ੍ਰਹਿਣ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਜਾਤੀ ਲਈ ਇੱਕ ਜੀਨਸ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਲਾਚਸ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਆਮ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਹਨ, ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਕੋਈ ਇਹ ਪਛਾਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਖਾਸ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਜੋਗ ਦੀ ਗੈਰ-ਵਿਚਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ 2010 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 8072 ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹਨ, ਜਿਸ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਮਝਦਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਸੰਕਲਪਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅੰਤਰੀਵ ਸਿਧਾਂਤ ਅਸਟਾਪੇਲ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਸਵਾਲ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੁੱਦਾ ਹੈ। 21. ਸ਼ਬਦ "ਲੈਚਸ" ਫ੍ਰੈਂਚ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ "ਉਦਾਸੀ ਅਤੇ ਢਿੱਲ"। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਪੱਖਪਾਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਬਰਾਬਰ ਰਾਹਤ ਵਾਲੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਦੇਰੀ ਜਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਅਣਗਹਿਲੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਕਨੂੰਨ ਇੱਕ ਹੱਕ ਜਤਾਉਣ ਵੇਲੇ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਜਾਂ ਉਪਚਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। 22. ਦੇਰੀ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਅਤੇ ਅੰਤਰਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਦੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਰਕ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਰਾਜੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਕੁਇਟੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਉਸ ਧਿਰ ਨੂੰ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਖੜਕਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਛੋਟ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਦੁਆਰਾ, ਉਸਨੇ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਚੁਣੌਤੀ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣਾ ਗੈਰਵਾਜਬ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਕੁਇਟੀ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਕੋਈ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

33. ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਪੈਰਾ 37 ਅਤੇ 38 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ: "37. ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਸ ਕੇਸ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੁੱਦਾ 38 ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਅਣਜਾਣ ਅਤੇ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਝਿਜਕ ਸੀ। ....ਇਸ ਲਈ, ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ।"

34. ਜੇਕਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਪੈਰੇ ਨੰ. ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਮਿਤੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦੇ ਸਾਰਣੀ ਵਿੱਚੋਂ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। 12, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਢੁਕਵੇਂ ਉਪਾਅ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਹੈ।"

18.2 ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਤੇ ਸਪਾਂਸਰਸ਼ਿਪ ਪੱਤਰ ਜਸੋਲਾ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਉਕਤ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਤੇ ਲੋੜਾਂ ਖੇਤਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਨ। ਜਸੋਲਾ ਖੇਤਰ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਤੇ ਸਪਾਂਸਰਸ਼ਿਪ ਪੱਤਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਵਸੰਤ ਕੁੰਜ ਖੇਤਰ ਲਈ ਕੋਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਸਿਧਾਂਤਕ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਸਬੂਤ ਸੀ। ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਨੋਟ ਸਿਧਾਂਤਕ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ

ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੱਗੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ, ਸਪਾਂਸਰਸ਼ਿਪ ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਪੱਤਰ ਤਿੰਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਤਿੰਨ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਆਖਰੀ ਅਰਥਾਤ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਨੀਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ 'ਤੇ ਹੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਦੀ ਸਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਵਿੱਚ ਪੈ ਗਈ

18.3 ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਜਸੋਲਾ ਅਤੇ ਵਸੰਤ ਕੁੰਜ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਜਾਂ ਜ਼ੋਨਾਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਕਿ ਇਸਨੇ ਵਸੰਤ ਕੁੰਜ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ 2004 ਵਿੱਚ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਸੋਲਾ ਖੇਤਰ ਸੀ। ਜ਼ੋਨ 25 (ਹੁਣ ਜ਼ੋਨ 29) ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਕਿ ਵਸੰਤ ਕੁੰਜ ਖੇਤਰ ਜ਼ੋਨ 20 ਵਿੱਚ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਆਧਾਰ ਦੇ ਉਸੇ ਜ਼ੋਨ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ।

18.4 15.12.2003 ਨੂੰ ਲਏ ਗਏ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨਿਲਾਮੀ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਜੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਹੋਣੀ ਬਾਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪ੍ਰੈਲ 2006 ਵਿੱਚ 1981 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਲਾਮੀ ਜਾਂ ਟੈਂਡਰ ਦੁਆਰਾ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਦਸੰਬਰ, 2003 ਦੇ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ 1981 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ 2006 ਦੀ ਸੋਧ ਨੂੰ ਕੋਈ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਿਰਫ਼ ਉਪ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਿਧਾਂਤਕ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਿੱਟ ਆਫ਼ ਮੈਂਡਮਸ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

18.5 ਡਾ. ਸਿੰਘਵੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਗਾਤਾਰ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਬਦਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਕੋਈ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਜੋ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਠਾਏ ਜਾਣ। . ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਹਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥ ਗਲਤ ਸਨ।

18.6 ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਠਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਹੋਰ ਤੱਥ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਸੰਤ ਕੁੰਜ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਵਸੰਤ ਕੁੰਜ ਅਤੇ ਜਸੋਲਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜ਼ੋਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦੇ ਹਨ, ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। 11 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

18.7 ਅੰਦਰੂਨੀ ਨੋਟਿਸਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦਾ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਲੜੀ ਦੁਆਰਾ ਢੁਕਵੇਂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਉਕਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਸਿਰਫ਼ ਨੋਟਿੰਗਾਂ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀਆਂ ਕਿਸੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅੰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ:

ਏ) ਭਛੱਤਰ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ):

"9. ਇਸ ਲਈ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਸਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ? ਸਿਰਫ਼ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਕੁਝ ਲਿਖਣਾ ਇੱਕ ਆਰਡਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਅਨੁਛੇਦ 166 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੰਕੇਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਫਾਈਲ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਸ ਨਾਲ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ.....

[ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ]

10..... ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਾਰ ਹੈ ਕਿ ਹੁਕਮ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਹੁਕਮ ਦਾ ਪਾਬੰਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਹੁਕਮ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਂਦਾ, ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਲਈ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਲਈ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਆਰਜ਼ੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ."

[ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ]

ਬੀ) ਸੇਠੀ ਆਟੋ ਸਰਵਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ (ਸੁਪਰਾ)

"**14**. ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਤਿੱਖਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਭਾਗੀ ਫਾਈਲ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿੰਗਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿੰਗ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਰਾਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਇਹ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਫਾਈਲ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿੰਗਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਾਹਰੀ ਐਕਸਪੋਜ਼ਰ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਉਦੋਂ ਹੀ ਜਦੋਂ ਇਹ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।'

[ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ]

"**22**. ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀਆਂ ਪੂਰਵ-ਨਿਰਧਾਰਤ ਨੋਟਿੰਗਾਂ ਅਤੇ ਵਾਈਸ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ, ਇਹ ਜ਼ਾਹਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਈ ਨੋਟਸ ਸਨ ਜੋ ਪੁਨਰਵਾਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸੰਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ, ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਸਾਰਾ ਮਾਮਲਾ ਲੰਬਿਤ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਲ 2004 ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਵਾਈਸ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਚੇਅਰਮੈਨ, ਲੜੀਵਾਰ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦਾ ਅਥਾਰਟੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਪੱਧਰੀ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ (ਤੇਲ ਉਦਯੋਗ) ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਸਨ ਪਰ ਇਹ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ। ਡੀ.ਡੀ.ਏ., ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਕੁਝ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਅਨੁਕੂਲ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਡੀਡੀਏ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਣਾ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਫਾਈਲ ਵਿਚਲੀਆਂ ਨੋਟਿੰਗਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਹੇ। ਸਾਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।"

[ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ]

ਸੀ) ਮਹਾਦੇਉ (ਸੁਪਰ),

"**14**. ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੈਟਲ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤਰ-ਵਿਭਾਗੀ ਸੰਚਾਰ ਉਚਿਤ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਵਜੋਂ ਇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਖਾਨ 3. ਬਚਿੱਤਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ 4 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਲਿਖਣਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ, ਹੁਕਮ ਹੈ ਅਨੁਛੇਦ 166 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੰਕੇਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਲੀਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਫਾਈਲ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗੱਲਾਂ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

[ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ]

18.8 ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ, ਬਰਵਾਲਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹਿਸਾਰ, ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਸਕੱਤਰ/ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਨਾਮ ਜੈ ਨਰਾਇਣ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਸੀ।

18.9 ਕੀ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਪਿਛਾਖੜੀ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਇਹ ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। 15.12.2003 ਨੂੰ ਲਏ ਗਏ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਿਲਾਮੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਬਦਲਾਅ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। 15.12.2003 ਨੂੰ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, 15.12.2003 ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸਿਰਫ ਵਿਦਿਅਕ ਸਾਈਟਾਂ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੁਆਰਾ। ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਰਾਜ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਰਿਜ਼ੋਰਟ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜਨਤਕ ਨਿਲਾਮੀ ਜਾਂ ਟੈਂਡਰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(2022) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀਐਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ 376

18.10 ਹੋਰ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਡਾ. ਸਿੰਘਵੀ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈ ਗਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦਲੀਲ ਵੀ ਕੋਈ ਮਦਦਗਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੋਸਾਇਟੀ ਕੋਲ ਵਸੰਤ ਕੁੰਜ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਪਾਂਸਰਸ਼ਿਪ ਪੱਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਇਹ ਮੂਲ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਸੰਤ ਕੁੰਜ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਈਟ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਮੌਜੂਦਾ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲਾਭ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ।

19. ਉੱਪਰ ਦਰਜ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਸਾਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਨਤੀਜਾ ਖਾਰਜ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਅਤੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਅਤੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਣਗੌਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

20. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਹੈੱਡਨੋਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ: ਨਿਧੀ ਜੈਨ **ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।**

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Pallav

PALLAV THAKUR ADVOCATE